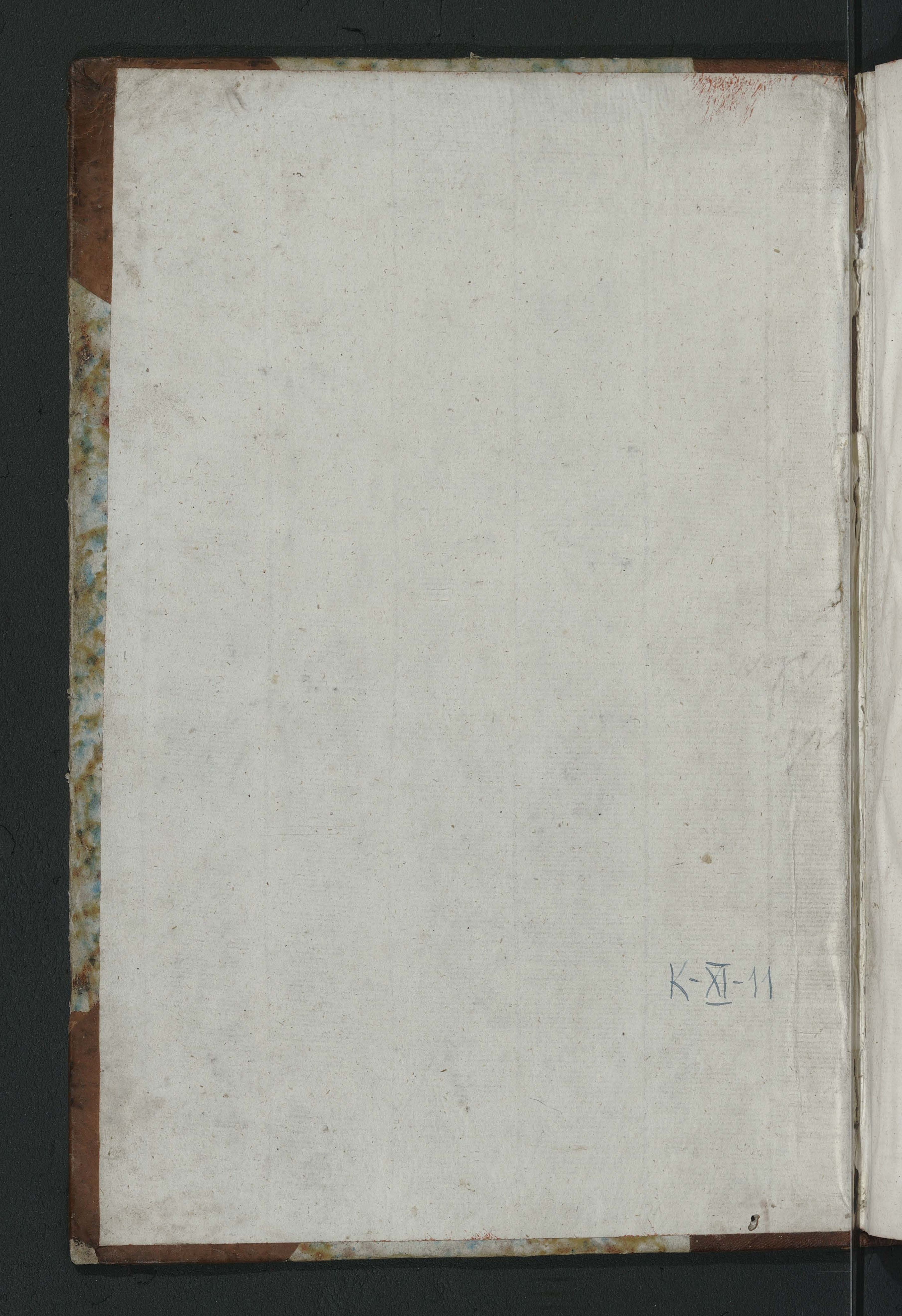
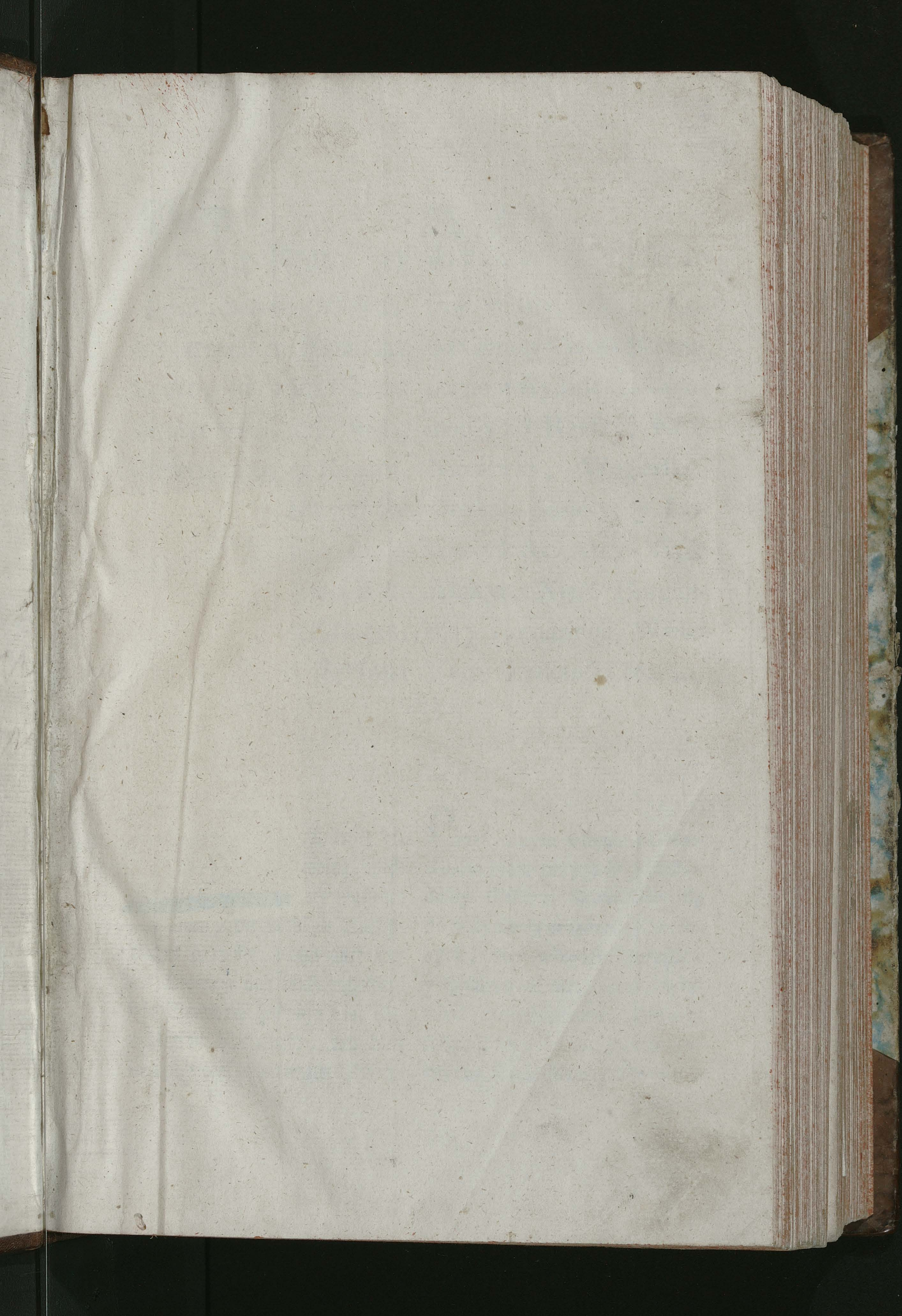
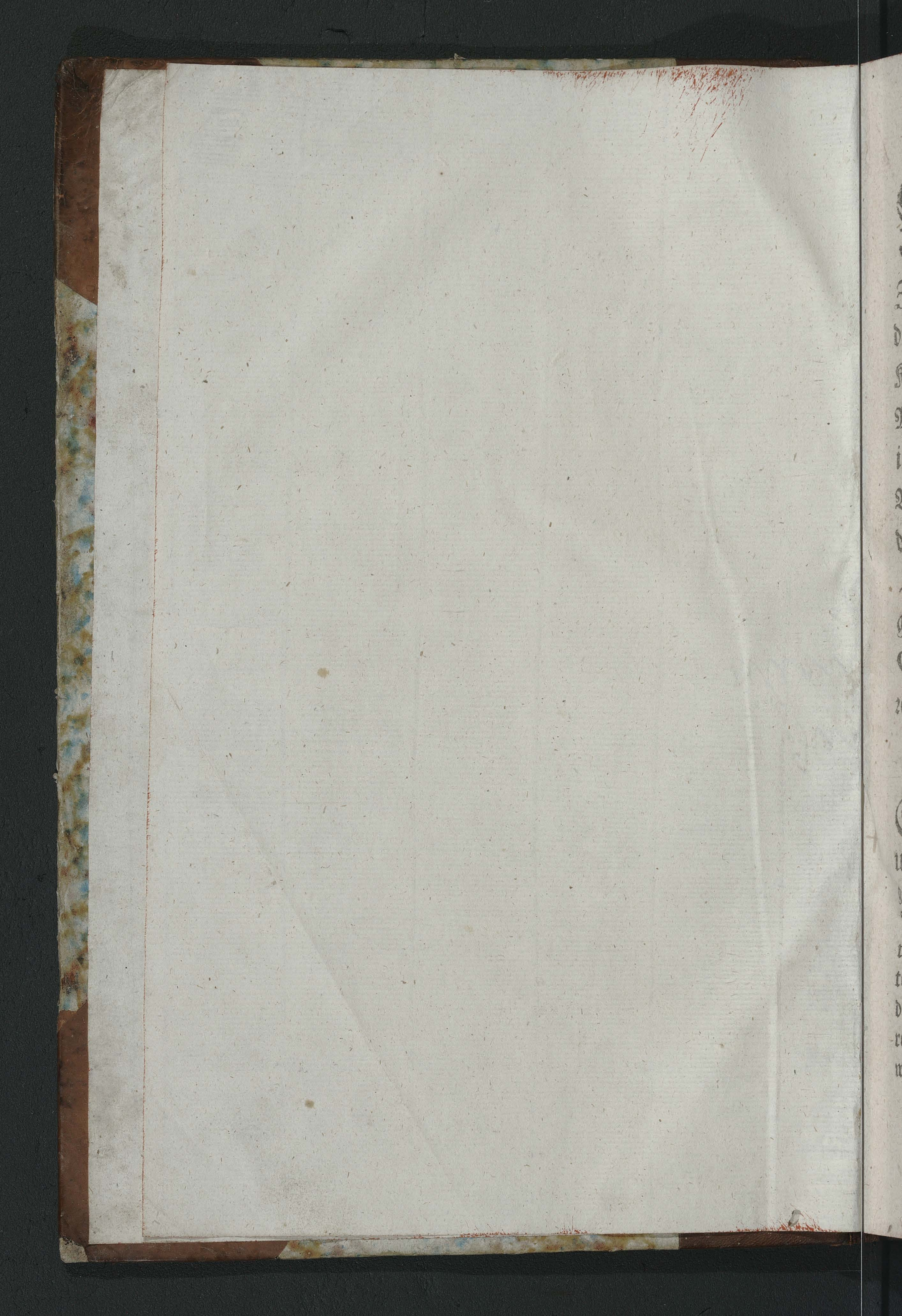

Verordnung

der kais. kön. bevollmächtigten westgalizischen Hofkommission.

Rozporządzenie

Ces. Król. Pełnomocney Zadworney Kommissyii Galicyi Zachodniey.

Die Begräbnißstätte sind ausserhalb den Wohnorten zu verlegen.

Cmentarze maią bydź z Mieszkalnych mieysc przeniesione.

Da die Ausdünstungen von Leichnamen, besonders von solchen, welche an bösartigen, oder ansteckenden Krankheiten gestorben sind, der menschlichen Gesundheit Schaden bringen, vorzüglich aber in gesperrten Orten die Luft verderben, und bei denjenigen, welche derlei mit schäd-

Ponieważ Exhalacye z Trupów, osobliwie z takich, którzy na straszne, lub zaraźliwe umarli Choroby, zdrowiu Ludzkiemu szkodzą, nadewszystko zaś w mieyscach zamkniętych Powietrze psuią, oraz Osobom tym, które takowemi Exhalacyami napeł-

lichen Ausdünstungen angefüllte Luft einathmen, den Stoff zu mancherlei gefährlichen Krankheiten erzeugen; so werden in Absicht auf das Begraben der Todten, und die Leichenbegängnisse nachstehende Maaßregeln zur genauen Beobachtung vorgeschrieben.

nionym Powietrzem oddychaią, powodem są różnych niebespiecznych Chorób, więc przepisuią się względem *Pogrzebania Umarłych* i *obchodu pogrzebowego*, nastęnuiące Prawidła ku zachowaniu nayściśleyszemu:

1tens Sollen von nun an alle Grüfte, Kirchhöfe, oder sogenannte Gottesäcker, die sich inner dem Umfang der Städte und Ortschaften befinden, geschlossen, und die Begräbnißplätze ausser den Ortschaften in einer angemessenen Entfernung ausgewählet werden.

1mo Maią bydź odtąd wszystkie *Kruchty* i Cmentarze, które się w Obięciu Miast i Osiadłości znayduią, *zkassowane*, a Place na pogrzebania za Osiadłościami temi w odległości przyzwoitey obrane.

2tens Sollen alle und jede Leichen künftig von ihrem Sterbehause nach der letztwilligen Anordnung der Verstorbenen, oder nach Veranstaltung ihrer Angehörigen bei Tage, oder auf den Abend in geschlossenen Särgen oder Truhen in die Kirche getragen, oder geführet, sodann nach abgesungenen gewöhnli-

2do Maią bydź wszystkie i każde Ciało na przyszłość, z *Domu* w którym umarli, podług *ostatniey woli Zarządzenia*, albo podług Przysposobienia Krewnych, za dnia, lub wieczorem w zamkniętych Trumnach do Kościoła zaniesione lub zawiezione, a tak po odśpiewanym zwyczaynym Ko-

tung

chen Kirchengebethern eingesegnet, und beigesetzet, von da aus aber in die ausser den Ortschaften gewählten Freithöfe zur Eingrabung ohne Gepränge, und ohne Begleitung des Geistlichen überbracht werden.

3tens Zu diesen Freithöfen ist ein der Volksmenge angemessener hinlänglicher Platz ausser den Ortschaften zu wählen, welcher keinem Wasser ausgesetzet, noch sonst von einer solchen Erdgattung ist, daß selber die Faulung verhindere. Hierzu sind auf dem Lande die ohnehin vorfindigen öden Plätze, oder Hutweiden zu verwenden, mit einer Mauer, welche allenfalls auch nur aus Steinen mit Leim oder Leimerde bestehen kann, oder auch mit geflochtenen Zäunen zu umfangen, und mit einem Kreuze zu versehen.

4tens Ist auf diesen Freithöfen in eine Grube, welche 5 bis 6 Schuh Tiefe, und 4 Schuh Breite zu halten hat, niemal mehr als ein todter

ścielnym Kondukcie święconą Wodą pokropione i wyprowadzone, z tamtąd zaś za osiadłość na obrane Cmentarze do pochowania *bez Pompy* i *odprowadzenia bez Xięży* pogrzebane.

3tio Na takowe Cmentarze ma bydź Plac dostatecznie Ludności odpowiadaiący za osiadłościami obrany, któren ani na Powodź wystawiony, ani takowy gatunek Ziemi w sobie zawiera, któryby zgniciu przeszkadzał. Do tego maią bydź na Prowincyi owe prócz tego puste znayduiące się Place, albo Pastwiska użyte, Murem składaiącym się z kamieni, gliny lub gliniastey Ziemi, albo też płotem opasane, i Krzyżem opatrzone.

Wdół na Cmentarzach maiącym wgłąbsz 5. do 6ciu Stóp, a 4 Stopy w szerz, niepowinien więcey iak ieden Umarły złożony, a po

Körper zu legen, und nach geschehener Einsenkung des Leichnams die Grube sogleich mit Erde zu bedecken.

5tens Die Einschliessung der neuen Begräbnißplätze ausser den Ortschaften, wozu die Materialien allenfalls von der alten hergenommen werden können, liegt der Pfarrkirche ob, wenn selbe, ohne die Kirchenkapitalien anzugreifen, hinreichendes Vermögen hiezu besitzet, widrigens muß solche gemeinschaftlich von den Patronen, und den Kirchkindern hergestellet werden.

6tens Soll den Anverwandten oder Freunden, welche der Nachwelt ein besonderes Denkmal der Liebe, der Hochachtung, oder der Dankbarkeit für den Verstorbenen darstellen wollen, allerdings gestattet seyn, diesen ihren Trieben zu folgen; jedoch sind derlei Denkmäler lediglich an dem Umfange der Mauer zu errichten, nicht aber auf den Kirchhof zu setzen, um daselbst keinen Platz zu benehmen.

uſkutecznionym wpuſzczeniu Ciała w dół, tenże dół natychmiaſt Ziemią przyſypany bydź.

5to O opasanie nowych pogrzebowych Placów za Osiadłościami, do których Materyały nawet ze ſtarych użyte bydź mogą, Plebania ſtarać się powinna, ieżeli taż bez naruſzenia Kapitałów Kościelnych, doſtateczny nato posiada maiątek, inaczey albowiem takowe Opasanie wſpólnie przez Kollatorów i Parafianow uſkutecznione bydź powinno

6to Dozwala się ze wſzech miar Krewnym lub Przyjaciołom, którzy Potomności oſobliwſzą Pamiątkę Miłości, Szacunku lub wdzięczności ku zmarłemu okazać chcą, iść zatym Trybem; wſzelako powinny takowe Nadgrobki iedynie przy obwodzie Muru umieszczone, nie zaś na Cmentarzu wyſtawione bydź, aby te żadnego niezabierały mieysca.

7tens

7tens Haben von nun an auch alle Grüfte, und Begräbnisse in den Klöstern, dann die etwann bestehenden Kalkgruben, und Schachten bei den Spitälern, barmherzigen Brüdern, und Elisabethinerinnen, Soeurs de la Charité gänzlich aufzuhören, und alle daselbst Verstorbene müssen ebenfalls auf den Freithöfen derjenigen Pfarrey, wohin sie gehören, begraben werden. Diese Klöster und Spitäler haben daher wegen Entschädigung der Todtengräber für ihre Mühe mit denselben ein billiges Abkommen zu treffen, und sind jene Pfarrkirchhöfe, in deren Pfarrbezirke diese Spitäler und Klöster liegen, nach der Erfoderniß grösser zu machen.

7mo Maią odtąd także wszystkie Kruchty i Pochowania w Klasztorach, tudzież Doły wapienne znaydować się ieszcze mogące, także *Kościennice* przy Szpitalach, u Xięży Bonifratrów oraz u Panien Elizabetynek (*Soeurs de la Charité*) Panien Miłosiernych, zupełnie ustać; wszyscy zaś tam zmarli, maią bydź na Cmentarzach owych Plebanii lub Probostw do których należą, pogrzebani. Te Klasztory i Szpitale powinny dla tego względem Wynadgrodzenia *Grabarzom pogrzebowym* pracy ich, tych z zabespieczeniem oddalić, owe oraz Plebańskie Cmentarze, w których Parafii te Szpitale i Klasztory leżą, maią bydź według potrzeby rozprzestrzenione.

8tens Sind in diesen Freithöfen die Gruben reihenweise in ununterbrochener Ordnung herzustellen, und die Leichname ohne Unterschied der Personen,

8vo Maią bydź na takowych Cmentarzach Doły rządem w nieprzerwanym ciągu kopane, i Ciała umarłych bez różnicy Osób,

sonen, des Standes und Geschlechts in dieser Ordnung zur Erde zu bestatten, und ist daher nicht erlaubt, daß sich Familien gewisse Plätze in den Freithöfen auswählen, oder daß Verwandte nur neben Verwandten, oder Kinder neben ihren Eltern, und wechselseitig gelegt werden.

Stanu czyli Godności, oraz Płci, tym porządkiem pochowane; niewolno zatym ażeby Familie pewne Place na Cmentarzach sobie obierały, lub żeby Krewni tylko obok Krewnych, albo Dzieci obok swych Rodziców, i nawzaiem, pochowani byli.

Die Kreisämter werden darauf sehen, damit die vorgeschriebene Begräbnißordnung beobachtet, und kein Mißbrauch eingeführet werde; auch haben sie die dagegen handelnden Todtengräber mit angemessenen körperlichen, die Pfarrer aber, welche einigen Mißbrauch zulassen, mit Geldstrafen, das erstemal mit 1, das zweytemal mit 2 Dukaten zu belegen.

Urzędy Cyrkularne maią nad tym czuwać, ażeby przepisany Porządek pogrzebowy, zachowany, i żadne złe użycie wprowadzone niebyło; też Cyrkularne Urzędy maią oraz Grabarzów pogrzebowych przeciw temu Rozporządzeniu wykraczaiących, Karą przyzwoitą Cielesną, Plebanów zaś, którzyby iakie złe użycie dopuścili, Grzywnami ukarać, za pierwszą razą 1, po drugą raz 2. dukatami.

9tens Soll für jeden Freithof ein Todtengräber gegen eine angemessene Gebühr angestellet werden.

9te Przy każdym Cmentarzu ma bydź ieden Grabarz postanowiony, z wyznaczeniem dla onego przyzwoitey Nądgrody.

10tens Sind ganz mittellose Personen auf das von der Ortsobrigkeit darüber ausgestellte Zeugniß, so wie die Findlinge, unentgeltlich zu begraben.

11tens So viel es endlich die Benutzung der in den Ortschaften aufzulassenden Freithöfe betrift, so ist

a) Die Ausgrabung der Leichname aus diesen Freithöfen vor Verlauf von wenigstens zehn Jahren nicht vorzunehmen, daher

b) Vor dieser Zeit auf den Plätzen der aufgelassenen Freithöfe kein Haus zu bauen, dagegen

c) Können diese Plätze zu Gärten, Wiesen und Aecker sogleich verwendet werden.

10te Osoby zupełnie ubogie maią bydź za okazaniem zaświadczenia od Zwierzchności mieyscowey na to danego, oraz i Podrzutki, *bez płatnie* pochowane. Na ostatek

11te Ile się zażywania Cmentarzy, które w Osiadłościach zniesione bydź maią, tyczy, nie ma bydź

a) Wydobywanie Trupów z tychże Cmentarzy przed wyiściem naymniey *dziesięciu Lat* przed się wzięte; przeto, aby

b) przed upłynieniem tego Czasu na mieyscu zniesionych Cmentarzy żaden nie był wystawiony Dom; przeciwnie

c) Mogą te Place na Ogrody, Łąki i Pola natychmiast użyte bydź.

Hier-

Hiernach haben sich die Seelsorger, und Ortsobrigkeiten in Zukunft zu benehmen, und die Kreisämter auf den genauen Befolg der gegenwärtigen Anordnung sorgsamst zu wachen.

Krakau den 5. September 1797.

Opiekunowie Dusz (*Curatores Animarum*) i Zwierzchności Mieyscowe maią się do tego na przyszłość stusować, Urzędy także Cyrkularne nad ścisłym wykonaniem ninieyszego Urządzenia *iak naytroskliwiey* czuwać.

w Krakowie dnia 5go Września 1797.

Johann Wenzel Freyherr von Margelik,
Sr. römisch-kaiserl. königl. apostolischen Majestät bevollmächtigter Hofkommissarius.

Johann Edler von Platzer.

